

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Mart 2023

Sayı :30824082-610 6013862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 9 Sayfa)
- Cevap Yazısı (383 Adet, 192 Sayfa)

7/77634 GİK 9

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/77634 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

-İzmir'in Gaziemir İlçesinde bulunan eski kurşun ve döküm fabrikası alam nükleer atıklar ve kurşun atıklarıyla doludur. Bu sebeple bölge İzmir'in Çernobil'i olarak anılmaktadır. Gaziemir'in, Aktepe ve Emrez Mahallelerinde yer alan tehlikeli atıkların hem çevre hem canlı-cansız yaşam hem de halk sağlığı açısından son derece tehlikelidir.

- 1) Atıkların miktarı ve alandaki dağılımına yönelik tespit çalışması yapılmış mıdır?
- 2) Alandaki radyoaktif ve tehlikeli atıkların bölgeden uzaklaştırılması konusunda neler yapılmıştır?
- 3) Haberlerde geçen temizleme çalışmasına ilişkin hazırlanmış bir proje var mıdır?
- 4) Alanda mevcut kirlilik ve etkilerine yönelik izleme ve ölçümler düzenli olarak gerçekleştirilmekte midir?
- 5) Bölgede sağlık taraması ve izleme çalışması yapılmış mıdır?
- 6) Ülkemize girişi yasak olan nükleer atıkların bölgeye nasıl geldiği konusunda çalışma yapılmış mıdır?
- 7) Sürecin sorumluları hakkında yürütülen hukuki süreç ve çalışmalar nelerdir?
- 8) Bölgedeki çalışma hangi kurumlar tarafından yürütülecektir?
- 9) İlgili kurumların alanda yürütülecek çalışmalara ilişkin programı, takvimi ve süreci nedir?
- 10) Bu projeye ilişkin ÇED süreci yürütülecek midir?
- 11) 10 Ağustos 2017'de olumlu bulunan ÇED raporuna göre faaliyet yapılacaksa, ona ilişkin yapılan itirazlar dikkate alınmış mıdır?
- 12) Atıkların ayrıştırılması ve taşınması sırasında ortaya çıkacak kirliliği önleyecek ne gibi tedbirler alınacaktır?
- 13) Çalışmaların denetimi kim tarafından yapılacaktır?
- 14) Gaziemir'in 16 yıllık sürecinden sorumlu kurumlar tarafından yapılan çalışma ve denetimler güvenli midir? Bağımsız bir denetim süreci gerçekleştirilecek midir?

CEVAP:

İzmir İli, Gaziemir İlçesinde Aslan Avcı Döküm San. ve Tic. A.Ş. sahasında bulunan tehlikeli atıklar ilk olarak, 2007 yılında tespit edilmiştir. Bertaraf edilmesi için İZAYDAŞ işletmesine gönderilen atıklarda; hemen girişte radyoaktivite madde tespit edilmesi sebebiyle, bu işletme tarafından konu Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna (TAEK) bildirilmiştir.

Ayrıca, tehlikeli atıkları; mevzuata aykırı olarak bertaraf ettiği tespit edilen Aslan Avcı Döküm San. ve Tic. A.Ş. hakkında, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmuş ve yaklaşık 5,5 Milyon TL idari para cezaları uygulanmıştır. Uygulanan idari para cezasının hemen akabinde, işletmenin "kiralınmaması, satılmaması veya devredilmemesi" ne ilişkin olarak tapuya şerh konulmuştur.

Sahada yapılacak temizlik çalışmalarına dair, 27/05/2014 tarihinde; İzmir Valiliğinden ÇED Gerekli Değildir Kararı alınmış ve akabinde sahada çalışmalara başlanmıştır. Bu süre zarfında, sahadan çıkarılan radyoaktif atıkların yönetimi mülga TAEK tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak, 2015 yılında; faaliyete ilişkin olarak, verilen ÇED Gerekli Değildir Kararının Mahkeme tarafından iptal edilmesi neticesinde belirli bir aşamaya gelmiş olan temizlik çalışmaları durdurulmuştur.

Sözü edilen "Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Sahanın Temizlenmesi ve Elde Edilen Kurşunun Geri Kazanımı" projesi için Bakanlığımıza sunulan ÇED Raporuna ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

10.08.2017 tarihli ve 12509 sayılı "ÇED Olumlu" kararına esas teşkil eden "*Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Sahanın Temizlenmesi ve Elde Edilen Kurşunun Geri Kazanımı*" projesine ilişkin Nihai ÇED Raporu ve eklerinde; İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü tarafından hazırlanan "Gaziemir İlçesi L18a3 Pafta 49 Ada 12 Parsel ve Çevresindeki Olası Radyoaktif Atıkların Tespiti ve Yeraltı Suyuna Etkisinin Etüt Edilmesi" Raporu, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi uzmanlarınca hazırlanan "Sahadan Alınan Örneklerle İlgili Sonuç Ve Uzman Raporu", "Radyasyon Ölçümleri", "ÇNAEM Su ve Atık su Analizleri", "Toprak Analizleri" yer almaktadır.

"*Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Sahanın Temizlenmesi ve Elde Edilen Kurşunun Geri Kazanımı*" ÇED projesinde, Bakanlığımızca yürütülen ÇED sürecinde; Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) Bakanlığımızın bağlı kurumu olan Meteoroloji Genel Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İzmir Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, yine Bakanlığımızın Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün ilgili birim yetkilileri inceleme ve değerlendirme komisyonu üyesi olarak yer almıştır.

Bakanlığımızca, inceleme ve değerlendirme komisyon üyesi kurum ve kuruluşların talepleri, halktan gelen itirazlar da dikkate alınarak gerekli çalışmalar ve analizler yaptırılmış olup, komisyonun inceleme ve değerlendirmeleri sonrasında, Bakanlığımız tarafından verilen ÇED Olumlu Kararına esas teşkil eden ÇED Raporu nihai hale getirilmiştir.

7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu'na istinaden, sahada yapılacak temizleme çalışmalarına başlanabilmesi için arazi sahibi firma tarafından hazırlanan proje, yetkilendirme talebiyle Nükleer Düzenleme Kurumu'na sunulmuştur.

Söz konusu alanda bulunan radyoaktif atıkların kaldırılması ile ilgili süreç Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) ile Nükleer Düzenleme Kurumu'nun (NDK) görev ve yetkileri kapsamında sürdürülecek olup, radyoaktif atığın tamamen kaldırıldığına ilişkin NDK ve TENMAK tarafından onay verilmesine müteakip, alanda kalan tehlikeli atıkların yönetimi hususunda Bakanlığımızın yetki ve sorumluluğu başlayacaktır.

Bu süreç; Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili kurum temsilcilerinin de katılımıyla oluşturulan bir komisyon tarafından takip edilecek olup, sahadaki atıkların taşınması işleminin tamamlanmasını müteakip, Toprak Kirliliği Mevzuatı kapsamında yine tüm ilgili kurum ve kuruluşlar ile bilim insanlarından teşkil olunacak ikinci bir komisyon marifetiyle, alanların iyileştirilmesine yönelik işlemler yürütülecektir.